

Avaleht>Perekonnaasjad ja pärimine>Abielu ja registreeritud kooselu varalised tagajärjed>Abikaasade varasuhe Abikaasade varasuhe

Läti

1 Kas liikmesriigis on kehtestatud seadusjärgne abikaasade varasuhe? Mida see endast kujutab?

Lätis reguleerib abieluvararežiimi Läti tsiviilseadustiku (Latvijas Republikas Civillikums) esimese osa „Perekondaõigus“ I jao („Seadusjärgne abieluvararežiim“) 4. alapeatükk („Abieluvararežiim“), täpsemalt selle seaduse artiklid 89–110.

Kumbki abikaasa säilitab talle enne abielu kuulunud vara ja abielu ajal omandatud vara oma lahusvarana. Kõik, mida abikaasad on abielu ajal omandanud koos või üks abikaasadest eraldi, kuid kasutades mõlema abikaasa vahendeid või teise abikaasa tegevuse abil, on abikaasade ühisvara; kahtluse korral eeldatakse, et kõnealune vara kuulub võrdsetel mõlemale abikaasale.

Abielu kestel on kummagi abikaasal õigus valitseda ja kasutada kogu oma vara – nii enne abielu omandatud vara kui ka abielu ajal omandatud vara.

Abikaasad valitsevad ja kasutavad ühist abieluvara ühiselt, kuid mõlema abikaasa kokkuleppel võib üks abikaasadest seda vara valitseda ka eraldi. Selle vara võõrandamine ühe abikaasa poolt eeldab teise abikaasa nõusolekut.

Kummagi abikaasa lahusvara on konkreetselt:

enne abielu kummagi abikaasa omandis olnud vara või vara, mille abikaasad on lepinguga lahusvaraks määranud;

esemed, mis on ette nähtud ainult ühe abikaasa isiklikuks kasutamiseks või mida ta vajab oma iseseisva töö tegemiseks;

vara, mille üks abikaasa on abielu kestel omandanud selle eest tasu maksmata;

abikaasade lahusvarast saadud tulu, mis ei ole määratud perekonna ja ühise majapidamise vajaduste rahuldamiseks;

vara, millega asendatakse punktides 1–4 nimetatud vara.

Teatava konkreetse vara lahusvara hulka kuulumise tõendamise kohustus lasub abikaasal, kes seda väidab. Kinnisvara kuulumine ühe abikaasa lahusvara hulka kantakse kinnistusraamatusse.

2 Kuidas saavad abikaasad oma varasuhet korraldada? Millised ametlikud nõuded sellisel juhul kehtivad?

Abikaasad võivad oma varalised õigused kindlaks määrata, neid muuta või lõpetada abieluvaralepinguga, mis sõlmitakse enne abielu sõlmimist või abielu ajal.

Abieluvaralepingu pooled võivad seadusjärgse abieluvararežiimi asemel (tsiviilseadustiku artiklid 89 jj) kohaldada abielu ajal lahusvara põhimõtet (tsiviilseadustiku artiklid 117 jj) või kehtestada üldise varaühisuse (artiklid 124 jj).

Kui abieluvaralepinguga kehtestatakse üldine varaühisus, ühendatakse enne abiellumist kummalegi abikaasale kuulunud vara ja abikaasade poolt abielu ajal omandatud vara ühiseks jagamatuks tervikuks, mis abielu ajal ei kuulu kummalegi abikaasale eraldi osadena. Abieluvaralepingus, millega kehtestatakse üldine varaühisus, lepivad abikaasad kokku, kes neist on vara valitseja (mees, naine või mõlemad koos). Kui ühisvara valitsejaks on üks abikaasadest, võib see abikaasa artiklis 128 sätestatud piiranguid järgides kasutada vara ilma selle üle arvestust pidamata ja käsutada seda enda nimel ning tema kohustus on katta perekonna ja ühise majapidamise kulud.

Kui abieluvaralepingus on sätestatud lahusvara põhimõtte kohaldamine abielu ajal, siis kummagi abikaasal mitte ainult ei säili talle enne abielu sõlmimist eraldi kuulunud vara, vaid ta võib seda ka omandada, kasutada ja käsutada individuaalselt, teisest abikaasast sõltumatult.

3 Kas varasuhte korraldamise vabadusel on ka piiranguid?

Üks abikaasa võib anda oma vara või oma osa abikaasade ühisvarast teise abikaasa valitseda, kes on kohustatud seda vara säilitama ja kaitsma, kasutades kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid. Kui abikaasade ühine kinnisvara on kantud kinnistusraamatusse ühe abikaasa nimele, eeldatakse, et teine abikaasa on andnud oma osa sellest varast selle abikaasa valitseda, kelle nimele see on kantud.

Abikaasa, kes valitseb teisele abikaasale kuuluvaid ehitisi, ei pea mitte ainult tegema vajalikke remonditöid, vaid ka parandusi selles ulatuses, mida teise abikaasa varadest saadav tulu võimaldab.

Ühe abikaasa kinnisvara võib teine abikaasa üürida või rentida kuni kolmeks aastaks ilma asjaomast lepingut kinnistusraamatusse kandmata. Selleks et üks abikaasa saaks käsutada teise abikaasa vara, mida ta haldab sellisel, et tema tegevus ületab tavapärase valitsemise piiri, peab ta saama teise abikaasa nõusoleku.

Mõlemal abikaasal on kohustus katta pere ja ühise majapidamise kulud abikaasade ühisvarast. Kui abikaasade ühisvarast ei piisa perekonna ülalpidamiseks, võib kumbki abikaasa nõuda, et teine abikaasa osaleks perekonna ja ühise majapidamise kulude katmises proportsionaalselt oma eraldiseisva varalise seisundiga. Kui abikaasad elavad eraldi, võib üks abikaasadest vajaduse korral nõuda teiselt abikaasalt proportsionaalselt viimase varalise seisundiga rahalisi vahendeid, et tagada taotleja senine heaolu tase.

Naisele abielu korral vanemate, sugulaste või muude isikute poolt antud kaasavara on naise omand, isegi kui see antakse tema abikaasale.

Abikaasade isiklikuks varaks peetakse järgmist:

vara, mis kuulus abikaasadele juba enne abielu sõlmimist;

pärast abielu sõlmimist kingituse või pärandina saadud vara;

vara, mis on mõeldud kummagi abikaasa rangelt isiklikuks kasutamiseks;

vara, mida abikaasa vajab oma kutsealal tegutsemiseks;

kahjuhüvitisena saadud vara, samuti kõik töövoime osalise või täieliku kaotusega seotud pensionid;

isikliku vara müügi või vahetamise hinnaga omandatud vara, tingimusel et omandamise ajal on sellele sõnaselgelt osutatud.

Ühisvararežiimi alla kuulub ka järgmine vara:

kummagi abikaasa teenitud kasum, mis on saadud ja mida ei ole varaühisuse lõpetamise ajaks ära kulutatud;

kummagi abikaasa eraldi tegevusest saadud tulu, kui seda ei ole varaühisuse lõpetamise ajaks ära kulutatud;

kõik ettevõtted, mida abikaasad juhivad ühiselt ja mis on asutatud pärast abielu sõlmimist.

Ühisvara valitsemine ja esindamine kohtumenetluses ühisvaraga toimingute tegemisel on kummagi abikaasa eraldi kohustus, samal ajal kui erakorralise valitsemise toimingute eest vastutavad nad ühiselt.

4 Millised on abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise õiguslikud tagajärjed abikaasade varasuhtele?

Abikaasadevahelised õiguslikud varalised suhted lõppevad:

abikaasade vastastikusel kokkuleppel;

ühe abikaasa surma puhul;

abielu lahutamisel või abielu kestel ühe abikaasa taotluse alusel, kui teise abikaasa võlad ületavad tema lahusvara väärtust või kui tema tegevus võib põhjustada vara olulist vähenemist või hävimist.

Abikaasade ühisvara jagamisel võetakse arvesse kogu abikaasade vara, mis ei ole tunnistatud ühe abikaasa lahusvaraks, nimelt vallas- ja kinnisvara koos kõigi lisadega, samuti abikaasade nõuded ja kohustused.

Abikaasade ühisvara jagatakse pärandvara jagamise korra üldiste sätete alusel (artikkel 731 jj).

5 Kuidas mõjutab abikaasade varasuhet ühe abikaasa surm?

Kui abikaasade õiguslikud varalised suhted lõppevad ühe abikaasa surmaga, siis läheb surnud abikaasa osa ühisvaras pärast üleelanud abikaasa osa eraldamist üle tema pärijatele.

Üleelanud abikaasa on surnud isiku pärija, olenemata sellest, millised varalised suhted abikaasade vahel abielu ajal kehtisid.

Abikaasa pärib lapsega võrdse osa ühisvarast, kui pärandi vastuvõtmise soovi avaldanud lapsi on vähem kui neli, kuid veerandi pärandist, kui pärandi vastuvõtmise soovi avaldanud lapsi on neli või rohkem.

6 Milline ametiasutus on pädev tegema otsuseid abikaasade varasuhtega seotud asjades?

Õigusasutused on pädevad vastavalt üldistele õigusnormidele.

7 Millised on abikaasade varasuhtest tulenevad tagajärjed abikaasa ja kolmanda isiku vahelistele õigussuhetele?

Abikaasad vastutavad perekonna või ühise majapidamise vajaduste rahuldamiseks ühiselt võetud kohustuste eest ühisvaraga ning kui sellest ei piisa, oma lahusvaraga.

Abikaasa vastutab kohustuste eest, mida ta on individuaalselt võtnud perekonna või ühise majapidamise vajaduste rahuldamiseks, oma lahusvaraga, kui abikaasade ühisvarast ei piisa. Teine abikaasa vastutab nende kohustuste eest oma lahusvaraga ainult siis, kui nende kohustuste eest saadud tasu on kasutatud perekonna või ühise majapidamise vajaduste rahuldamiseks.

Abikaasa vastutab oma õigusvastastest tegudest tulenevate kohustuste eest kõigepealt oma lahusvaraga, kuid kui sellest ei piisa, siis oma osaga abikaasade ühisvarast.

Abikaasa vastutab enda nimel või teise abikaasa nõusolekuta võetud kohustuste eest esmalt oma lahusvaraga, kuid kui sellest ei piisa, siis oma osaga abikaasade ühisvarast.

Ühe abikaasa vara ei kasutata teise abikaasa kohustuste täitmiseks. Kui ühe abikaasa võlgade tõttu algatatakse teise abikaasa lahusvara suhtes sissenõudmismenetlus, võib teine abikaasa taotleda selle vara menetlusest vabastamist. Kui ühe abikaasa võlgade tõttu algatatakse abikaasade ühisvara suhtes sissenõudmismenetlus, võib teine abikaasa taotleda vara jagamist ja tema osa menetlusest vabastamist.

Abieluvara jagamine ei võta abikaasade võlausaldajatelt nende õigusi. Kolmandate isikute omandatud õigused jäävad kehtima.

8 Palun kirjeldage lühidalt oma riigis kohaldatavat abieluvara jagamise või realiseerimise menetlust

Kui abikaasade ühisvara jagatakse kehtiva abielu jooksul, kohaldatakse nendevahelistele varalistele suhetele õigusnorme, mis käsitlevad lahusvara põhimõtte kohaldamist abielu ajal (artikkel 117 jj).

Kui abieluvaralepingus on sätestatud lahusvara põhimõtte kohaldamine abielu ajal, siis kummalgi abikaasal mitte ainult ei säili talle enne abielu sõlmimist eraldi kuulunud vara, vaid ta võib seda ka omandada, kasutada ja käsutada individuaalselt, teisest abikaasast sõltumatult.

9 Milline on kinnisvara registreerimise menetlus ning milliseid dokumente või teavet harilikult kinnisvara registreerimiseks nõutakse?

Selleks et abieluvaralepingul oleks kolmandate isikute suhtes õiguslik tähendus, tuleb see registreerida abieluvararegistris ja kinnisvara puhul ka kinnistusraamatus.

Teatava konkreetse vara lahusvara hulka kuulumise tõendamise kohustus lasub abikaasal, kes seda väidab. Kinnisvara kuulumine ühe abikaasa lahusvara hulka kantakse kinnistusraamatusse.

Asjaolu, et kinnisvara suhtes kohaldatakse ühisvararežiimi, kantakse kinnistusraamatusse. Kumbki abikaasa võib taotleda, et ühisvararežiimiga hõlmatud kinnisvaraõigused kantakse kinnistusraamatusse mõlema abikaasa nimele.

Kui abikaasade ühisvara jagatakse kehtiva abielu jooksul, kohaldatakse nendevahelistele varalistele suhetele õigusnorme, mis käsitlevad lahusvara põhimõtte kohaldamist abielu ajal. Lepingud ja kohtuotsused muutuvad kolmandate isikute suhtes siduvaks pärast nende kandmist abieluvararegistrisse või kinnisvara puhul kinnistusraamatusse.

Väljavõtted abieluvararegistri kannetest avaldatakse teavitamise eesmärgil viivitamata ametlikus väljaandes ning kinnisvara puudutavad teated edastatakse kinnistusraamatusse kandmiseks kinnistusregistrile.

Viimati uuendatud: 15/05/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.